

dosarul nr.2ra-2055/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (P. Harmaniuc)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

DECIZIE

24 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Anastasia Gavriciuc, reprezentată de avocatul Lilia Pîslaru,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anastasia Gavriciuc împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Parfentiev Liliana cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Anastasia Gavriciuc și s-a menținut hotărârea din 27 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a ț ă:

La 21 iulie 2017, Anastasia Gavriciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Parfentiev Liliana cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că, prin hotărârea din 02 iulie 2009 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, în beneficiul ei s-a dispus spre încasare, din contul SA „D-Invest-Popas”, suma de 8249, 07 lei cu titlu de datorie și 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în total suma de 8749, 07 lei.

A menționat că după ce hotărârea judecătorească a devenit definitivă, la 24 iulie 2009 a fost eliberat titlul executoriu nr. 2-875/2009, care a fost pus în executare prin intermediul executorului judecătoresc Gudima Maria.

Însă, odată cu reorganizarea Departamentului de Executare în Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești, dosarul procedurii de executare a titlului executoriu nr. 2-875/2009, a fost pierdut.

Prin urmare, la 18 august 2014, s-a adresat la Judecătoria Ciocana, mun. Chișinău cu cerere, prin care a solicitat repunerea în termenul de prezentare spre executare a documentului executoriu, or, duplicatul titlului executoriu eliberat la 12

iunie 2014 nu a fost primit spre executare pe motivul expirării termenului de prezentare spre executare a documentului executoriu.

Astfel, prin încheierea din 04 februarie 2015 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, cererea a fost admisă, iar titlul executoriu nr. 2-875/2009 din 02 iulie 2009 a fost înaintat spre executare executorului judecătoresc Parfentiev Liliana, care prin încheierea din 21 octombrie 2015 l-a restituit din imposibilitate de al executa.

Reclamanta a notat că, ulterior a înaintat repetat spre executare același titlu executoriu, însă prin încheierea din 05 aprilie 2017 executorul judecătoresc Parfentiev Liliana l-a restituit repetat invocând aceleași motive.

Din considerentele expuse, a considerat că, prin imposibilitatea de executare a documentului executoriu, i-au fost încălcate drepturile prevăzute de art. 3 alin. (3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În drept, și-a întemeiat acțiunea pe prevederile art. 166-167 din Codul de procedură civilă, art. 3 alin. (3), art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 și a cerut încasarea de la Ministerul Justiției a sumei de 8249, 07 lei cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

La 10 octombrie 2017, reclamanta și-a concretizat pretențiile din acțiune, solicitând constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii din 02 iulie 2009 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, încasarea sumei de 8749, 07 lei cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 1000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea din 27 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 23 noiembrie 2017, Gavriciuc Anastasia a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, prin care a solicitat casarea hotărârii contestate cu emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea depusă să fie admisă.

Prin decizia din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Gavriciuc Anastasia și a fost menținută hotărârea din 27 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

La 06 august 2018, Anastasia Gavriciuc, reprezentată de avocata Lilia Pîslaru a depus recurs împotriva deciziei din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei recurate, cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care acțiunea înaintată să fie admisă integral.

În motivarea recursului, recurenta a menționat că instanțele judecătorești greșit au aplicat normele de drept material, iar ca urmare incorect au judecat cauza.

Astfel, instanța de fond nu a aplicat corespunzător prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011. Conform art. 2 alin. (1) din Legea menționată, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de Lege și de legislația procesuală civilă.

Totodată, a indicat că hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel contravin prevederilor art. 26 și 120 din Constituția Republicii Moldova.

Instanța de recurs constată că, decizia din data de 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților la proces la 12 iulie 2018 (f.d. 137). Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, prin prisma art. 434 din Codul de procedură civilă, consideră recursul depus la 06 august 2018, în termen.

Conform art. 439, alin. (2) din Codul de procedură civilă după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție prin încheierea din data de 17 octombrie 2018 a considerat recursul admisibil.

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442, alin. (1) în colaborare cu art. 444 din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi. Recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Articolul 445, alin. (1), lit. c) din Codul de procedură civilă prevede că instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Verificând argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus de către Anastasia Gavriciuc, reprezentată de avocatul Lilia Pîslaru întemeiat și care urmează a fi admis.

La caz, se constată că Anastasia Gavriciuc s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Parfentiev Liliana, prin care a solicitat constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii din 02 iulie 2009 a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, încasarea prejudiciului material în mărime de 8749, 07 lei și a prejudiciului moral în mărime de 1000 de lei.

Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani prin hotărârea din 27 octombrie 2017, a respins acțiunea Anastasiei Gavriciuc ca fiind neîntemeiată, soluție menținută și de Curtea de Apel Chișinău, care prin decizia din 05 iunie 2018, a respins apelul declarat de Anastasia Gavriciuc.

În susținerea concluziilor sale, instanțele de judecată invocând dispozițiile art.60 alin. (3), (3²), 63 alin. (1), 70 alin. (1), (2), 86 alin. (1) lit. b) din Codul de executare, Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, au reținut că statul nu este responsabil de imposibilitatea executării hotărârii judecătorești de către persoanele private, care nu dispun de bunuri, mijloace financiare sau alte active care ar putea fi urmărite în scopul stingerii datoriei.

Or, prin prisma dispozițiilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, este reparabil prejudiciul cauzat prin executarea hotărârii într-un termen nerezonabil, adică de

durata excesivă a acțiunilor de executare, dar nu și cel cauzat prin imposibilitatea executării.

Totodată, instanțele au remarcat că, prin solicitările din acțiune, Anastasia Gavriciuc urmărește de fapt, executarea creanței sale stabilite printr-o hotărâre judecătorească, pe care nu o poate executa din motivul lipsei în patrimoniul debitorului a activelor, ce ar permite executarea.

Prin urmare, instanțele au conchis că, imposibilitatea executării hotărârii judecătorești nu poate forma obiectul acțiunii în sensul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit constată prematură concluzia instanței de apel, din considerentele ce preced.

În conformitate cu prevederile art. 2, alin. (1) și (2) din Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești orice persoană fizică sau juridică, ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Astfel, Anastasia Gavriciuc a invocat că prin hotărârea din 02 iulie 2009 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău s-a hotărât încasarea din contul SA „D-Invest – Popas” în beneficiul ei a sumei de 8249,07 lei cu titlu de prejudiciu material și 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral, în total s-a încasat suma de 8749,07 lei. Hotărârea menționată a devenit definitivă în data de 22 iulie 2009, iar în data de 24 iulie 2009 a fost eliberat titlul executoriu nr. 2-875/2009, care a fost pus în executare prin intermediul executorului judecătorec Gudima Maria.

Din materialul probator rezultă că, în baza cererii depuse de Anastasia Gavriciuc, prin încheierea din 04 februarie 2015 a Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău s-a repus în termen de prezentare spre executare a titlului executoriu nr. 2-875/2009 din 02 iulie 2009 (f.d.17).

Prin urmare, la 18 mai 2015 s-a intentat procedura de executare nr. 066-563/15 în baza titlului executoriu 2-875/2009 din 02 iulie 2009, însă în baza încheierii din 21 octombrie 2015, emisă de executorul judecătorec Parfentiev Liliana titlul executoriu menționat a fost restituit, din motiv că debitorul SA „D-Invest-Popas” nu deține bunuri sau mijloace bănești ce pot fi urmărite în scopul stingerii datoriei stabilite prin titlul executoriu(f.d. 5-6).

Repetat, Anastasia Gavriciuc a depus spre executare titlul executoriu 2-875/2009 din 02 iulie 2009 emis de Judecătorie Ciocana, mun. Chișinău, care a fost restituit fără executare, din aceleași temeuri (f.d. 19).

În contextul celor menționate, Colegiul reține că instanțele de judecată pentru a

constata încălcarea dreptului Anastasiei Gavriciuc la executare în termen rezonabil a hotărârii din 02 iulie 2009 a Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău, s-au expus doar asupra comportamentului autorității responsabile pentru executarea hotărârii judecătorești (a executorului judecătoresc Parfentiev Liliana) în perioada 18 mai 2015 - 05 aprilie 2017, intimatul prezentând instanțelor și raportul de activitate a executorului judecătoresc (f.d.46-63).

Însă, instanțele de judecată nu au stabilit dacă pentru pierderea procedurii de executare, intentată în baza titlului executoriu nr. 2-875/2009, și pierdută de executorul judecătoresc Gudima Maria poartă răspundere Statul. Or, Statul poartă răspundere pentru o datorie neexecutată de către un privat dacă nu a depus o diligență întru asigurarea executării.

Așa dar, pierderea procedurii de executare nu poate fi lăsată fără examinare de către instanțele de judecată, sau prin prisma Legii privind executorii judecătorești nr. 113 din 17 iunie 2010, Departamentul de Executare urma să organizeze transmiterea procedurii de executare, în perioada reorganizării, executorilor judecătorești investiți în funcție.

Mai mult decât atât, în cazul pierderii procedurii de executare, în sensul art. 87 din Codul de executare, reconstituirea dosarului de executare pierdut putea fi reconstituit și la cererea executorului judecătoresc.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău judecând fondul apelului urma să elucideze toate aspectele ce țin de intentarea procedurii de executare a titlului executoriu din 24 iulie 2009, pus în executare prin intermediul executorului judecătoresc Gudima Maria și pierdut, precum și acțiunile sau inacțiunile executorului judecătoresc îndreptate spre reconstituirea procedurii de executare pierdute.

În acest sens, instanța de recurs reține ca fiind pripită concluzia instanței de apel privind neîncălcarea termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești, or instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor circumstanțelor cauzei.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că s-a constatat o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul lărgit ajunge la concluzia de a casa integral decizia din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui prezenta cauză spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În acest context, Colegiul conchide, că urmează a se ține cont de prevederile art. 118, alin. (1) din Codul de procedură civilă, potrivit căruia fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale. Instanța va ține cont de faptul că este responsabilă de determinarea definitivă a circumstanțelor, care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și că în acest sens poate fi propus părților să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele indicate, să se expună asupra argumentelor participanților la proces, să verifice și alte circumstanțe ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 din Codul de procedură civilă, probele administrate pe dosar, și în dependență de

situația stabilită, în raport cu normele de drept material care reglementează relațiile civile, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și art. 445 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Anastasia Gavriciuc, reprezentată de avocatul Lilia Pîslaru.

Se casează decizia din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anastasia Gavriciuc împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Parfentiev Liliana cu privire la constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Valeriu Doagă

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan

Victor Burduh